

**Сумський державний університет
Медичний інститут
Кафедра громадського здоров'я**

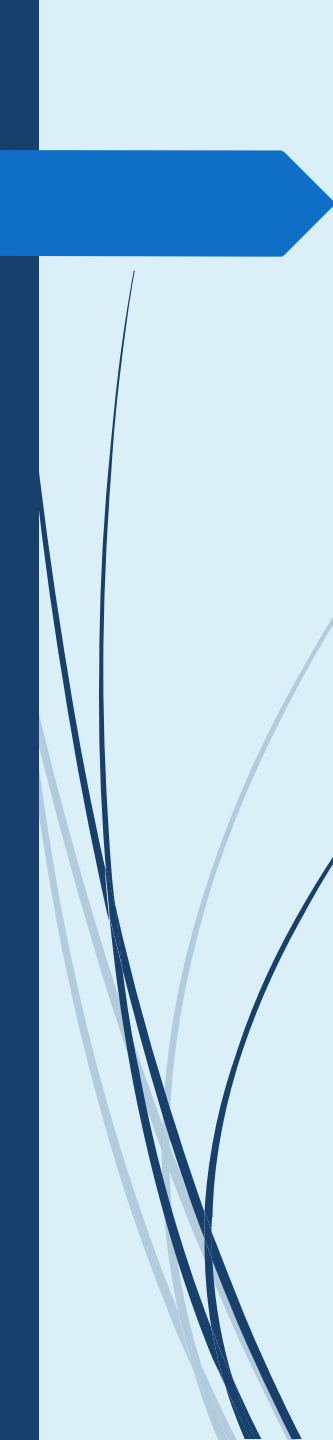
**Трансформація і модернізація
сучасних систем охорони здоров'я**

**Д.м.н., професор
Сміянов В.А.**

Основою метою системи охорони здоров'я (ОЗ) є збереження, зміцнення чи поліпшення здоров'я населення. Досягнення цієї мети системою ОЗ кожної країни є запорукою успіху щодо поліпшення стану здоров'я людини в глобальному вимірі.

Здоров'я є найбільшою соціальною та індивідуальною цінністю, яка значною мірою впливає на процеси і результати економічного, соціального та культурного розвитку, як індивідуума, так і всього суспільства, а також є важливим соціальним критерієм ступеня розвитку та благополуччя держави.

Багатогранність суспільного життя та життєзабезпечення країни тісно пов'язані зі здоров'ям населення. Статут Всесвітньої організації охорони здоров'я та Конституція України визнають невід'ємне право людини, незалежно від раси, релігії, політичних переконань, його соціально-економічного положення на охорону здоров'я, медичну допомогу і медичне страхування.

Європейське регіональне бюро ВООЗ у своїй концепції «Здоров'я 2020: основи європейської політики і стратегії для ХХІ сторіччя» зазначає, що необхідно будувати нові системи колективного лідерства в підтримку інноваційних підходів соціальної мобілізації на користь справедливого, сталого та відповідального розвитку системи охорони здоров'я.

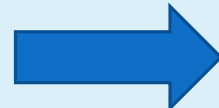

Чинники, які лежать в основі процвітання й добробуту суспільства, визначають здоров'я людей – стратегії або системні зміни. При цьому громадські органи охорони здоров'я та міністерства охорони здоров'я все частіше повинні виступати як ініціатори міжсекторальної взаємодії, використовуючи всі механізми і функції, як представники та захисники інтересів здоров'я.

ВООЗ - стратегічне керівництво

**Вектори для
розвитку
національних
систем охорони
здоров'я**

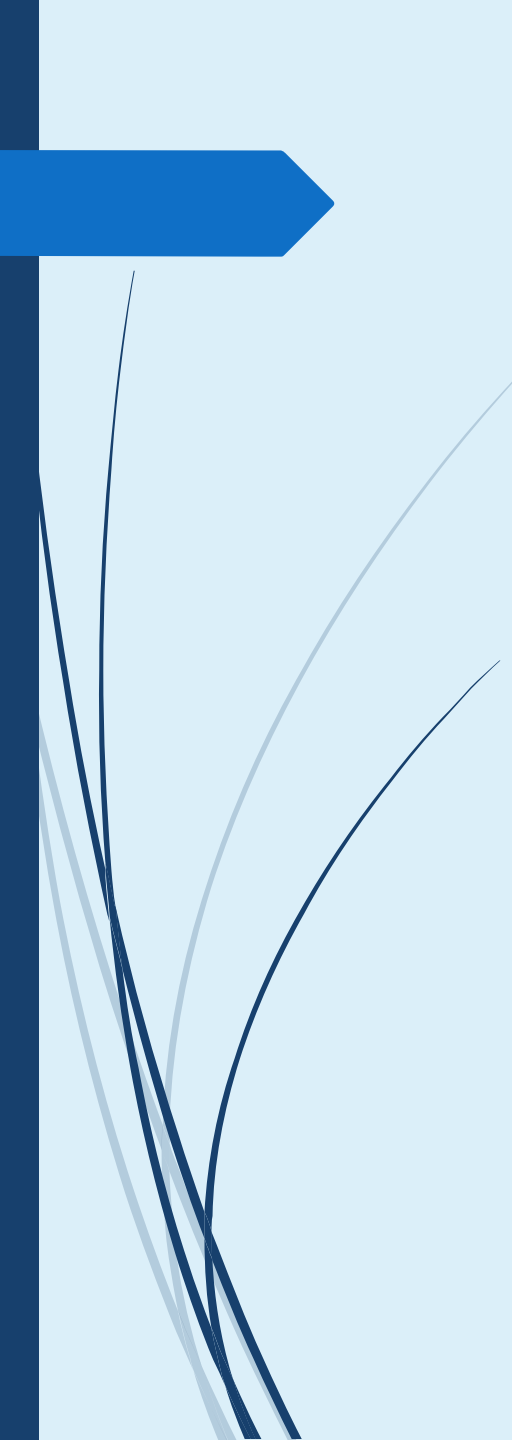
**Стимули та критерії
для поліпшення
показників діяльності,
підвищення
підзвітності та
прозорості,
повноцінного
залучення
користувачів медичних
послуг в організаційну
структуру**

Уряди багатьох країн європейського регіону ВООЗ здійснюють постійний аналіз своїх систем охорони здоров'я з оцінкою прийнятності сучасних підходів до фінансування організації та надання медичної допомоги.

Модернізація медицини виражається в цілеспрямованій зміні технологій і функцій медицини, а її трансформація виступає як процес зміни парадигм теорії та практики.

Істотною особливістю даного процесу сьогодні є зміна парадигм «теоретичної спрямованості діяльності» і «здоров'я як відсутності хвороби» парадигмами «етичної спрямованості діяльності» і «здоров'я як способу життя».

Напрямки трансформації медицини

I – онаучування медицини

II – пошук ідеалів (щастя, добро, краса, справедливість)

III – подолання старих і одночасне конструювання нових табу

IV – зміною статусу наукової раціональності (медицина здобуває статус «доказової»)

Зміна моделі стратегічного керівництва

Модель стратегічного керівництва, в центрі якої стоїть держава

Модель співробітництва, за якою стратегічне керівництво є продуктом спільної діяльності широкого кола суб'єктів, що діють на рівні держави і суспільства: парламенти, міністерства, відомства, організації, комісії, бізнесові структури, громадські об'єднання, засоби масової інформації, громадяни.

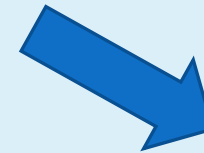
Безпека

Промисловість

Економіка

Здоров'я

Освіта

Культура

Екологія

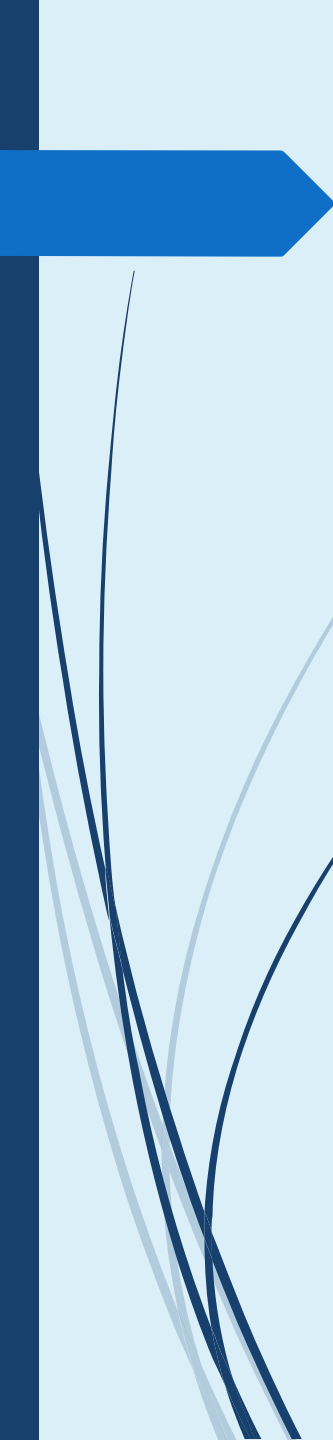
Виклики для існуючих систем ОЗ

Високі та швидкі темпи постаріння населення

Значна поширеність і зміна існуючих патологій на переважно хронічні

Зменшення здорового способу життя

Наслідок: зростання потреби в обсягах медичних послуг, що вимагає додаткових витрат і ресурсів в державах.

Системи охорони здоров'я країн знаходяться в умовах постійних трансформаційних змін. Будучи багаторівневою й розгалуженою структурою, система, перетворюючись, формує складні підходи щодо визначення механізмів її управління.

Модернізація системи охорони здоров'я

Організаційні зміни

Нормотворчі зміни

Економічні зміни

Процес трансформаційних змін наполягає не на фрагментарних, а системних змінах, які зачіпають основу побудови і взаємозв'язків між суб'єктами галузі охорони здоров'я.

На концепцію системних змін в охороні здоров'я впливають дві великі групи факторів і вони здебільшого мають широкий характер та поширюються через державні кордони.

Фактори зовнішнього впливу

Політичні
Ідеологічні
Соціальні
Історичні
Культурні
Економічні

Стан громадського здоров'я та сектору охорони здоров'я

**Специфічні загрози чи їх наслідки
(ВІЛ/СНІД, туберкульоз, серцево-судинні,
онкологічні захворювання, цукровий
діабет та інші)**

Процес реформування системи охорони здоров'я не може зводитися до суто механічних дій, що полягає в реалізації раціонального плану по більш ефективному використанню ресурсів. Мова йде про питання дослідження та використання механізмів державного управління, ніж просто про скорочення витрат.

Система відносин в охороні здоров'я:

- цінності для держави та населення;**
- розуміння соціальних явищ;**
- розподіл ресурсів;**
- методи регулювання.**

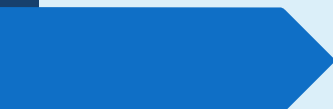

Соціальна ідеологія - система охорони здоров'я соціальне або колективне благо.

Ідеологія базується на тому, що молоді свідомо відшкодовують витрати на медичне обслуговування людей похилого віку, багаті – бідних і здорові – хворих, щоб забезпечити отримання всіма членами суспільства необхідних медичних послуг.

**Радикальна ринкова філософія -
медицина це товар, який можна купити і
продати на відкритому ринку.**

**Актуальні проблеми перед державами світу,
які треба швидко вирішувати:**

- поява нових захворювань та швидке поширення їх унаслідок зростання мобільності, старіння населення;**
- проблеми фінансування в умовах обмежених ресурсів і зростання вартості послуг;**
- підвищені вимоги до доступності та якості медичної допомоги.**

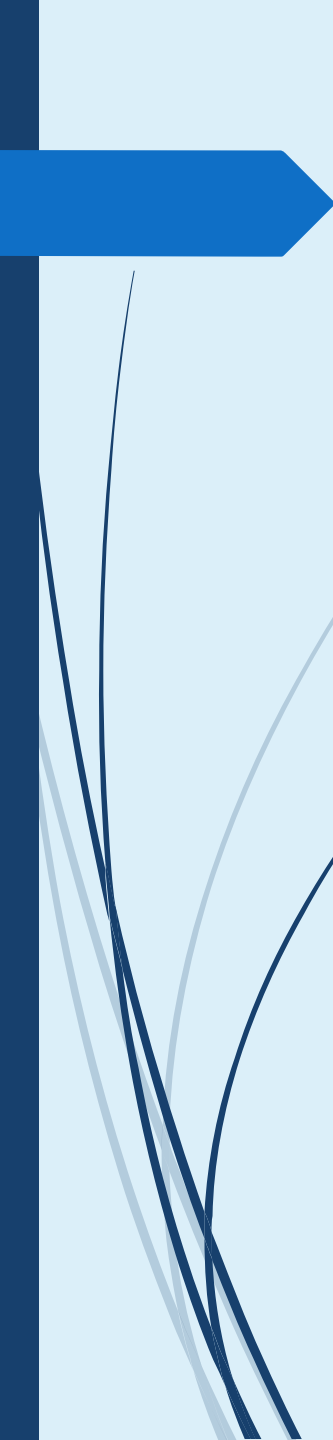
Жодна країна у світі не може фінансувати охорону здоров'я тільки за допомогою бюджетних коштів, необхідні приватні інвестиції.

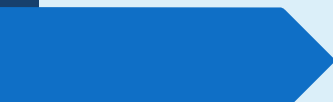
Актуальні питання для України:

підвищення ефективності реалізації соціальної, демографічної та соціально-економічної політики, насамперед програм соціально-економічного розвитку на національному, регіональному й місцевому рівнях.

Світовий досвід свідчить, що на основі вдосконалення політики в сфері охорони здоров'я, міжсекторального підходу, запровадження ефективних профілактичних стратегій можна досягти позитивної динаміки стану громадського здоров'я, так само і зниження показників смертності населення.

Вирішення проблеми передчасної смертності:

- 1. Приділення особливої уваги цільовим профілактичним програмам за підтримки уряду, спільнот, бізнесу й особливо української громадськості.**
- 2. Переорієнтація системи охорони здоров'я на визначення груп ризику, своєчасне виявлення хронічних захворювань та станів і контроль їх розвитку.**

Необхідно:

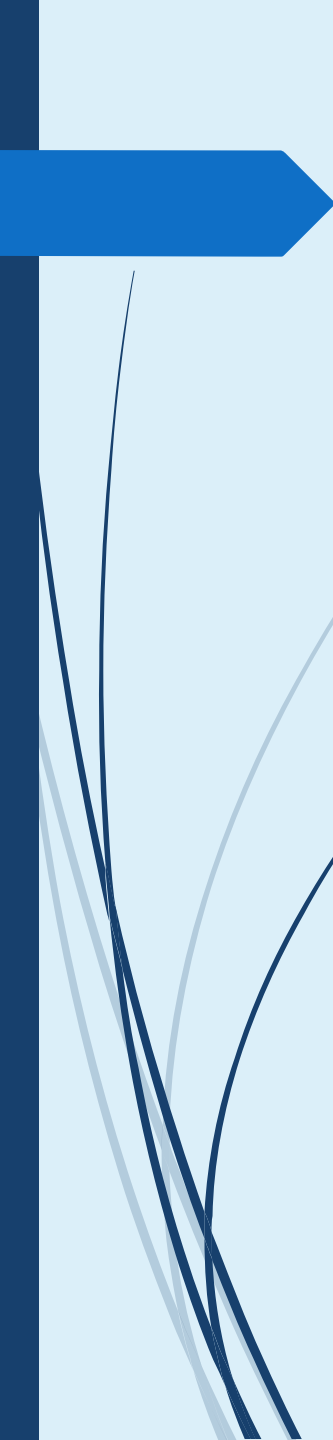
розроблення загальної стратегії профілактики та контролю за хронічними захворюваннями, в якій слід визначити пріоритетні напрямки і роль різних секторів для цілісного підходу до вирішення проблеми.

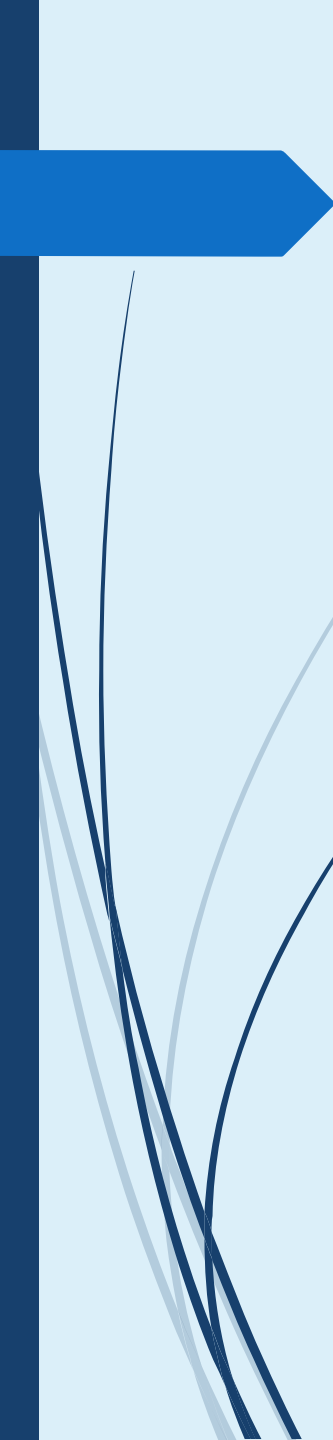
Необхідно:

визначити шляхи своєчасного виявлення хронічних захворювань та специфічні підходи до їх профілактики та лікування у кожній групі ризику.

Для поліпшення стану громадського здоров'я в Україні у 2016 р. була прийнята **Концепція розвитку системи громадського здоров'я в Україні, створена державна установа «**Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України**», також здійснені ряд проектів щодо електронної інформаційної системи спостереження за захворюваннями.**

В Концепції розвитку системи громадського здоров'я в Україні зазначається, що наявні проблеми та недоліки у громадському здоров'ї вказують на незлагодженість дій елементів системи, вони потребують певної оптимізації ресурсів та якісного, продуктивного управління ними.

Концепція наголошує на:

- гармонізації нормативно-правової бази в сфері громадського здоров'я з європейським законодавством;**
- запровадженні багатосекторального підходу до розв'язання проблем у сфері громадського здоров'я для раціонального використання наявних людських та матеріальних ресурсів;**
- забезпеченні функціонування Центру громадського здоров'я МОЗ як координатора програм та проектів громадського здоров'я;**

Концепція наголошує на:

- зменшенні політичного впливу на діяльність Центру громадського здоров'я МОЗ шляхом утворення в його структурі наглядової ради з відповідними повноваженнями;**
- задоволенні на національному та регіональному рівні потреби населення щодо здоров'я, проведення оцінки ризиків і розв'язання проблем у сфері громадського здоров'я;**

Концепція наголошує на:

- забезпеченні централізації та децентралізації через передачу визначених функцій у сфері громадського здоров'я та ресурсів органам місцевого самоврядування; залучення медичних працівників усіх рівнів, насамперед первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, до виконання окремих завдань у сфері громадського здоров'я та розширення їх повноважень щодо надання послуг у сфері громадського здоров'я (від профілактичних до паліативних);

Концепція наголошує на:

- визначенні пріоритетів у сфері громадського здоров'я для забезпечення їх першочергового фінансування; удосконалення аналітичної та інформаційної складових частин діяльності у сфері громадського здоров'я, створення інформаційних баз даних та системи обміну інформацією у режимі реального часу;

Концепція наголошує на:

- переході від системи тотального контролю до системи стимулювання особистої відповідальності за збереження та зміцнення здоров'я;**
- утворенні при МОЗ міжвідомчої координаційної ради з питань формування замовлення на наукову продукцію у сфері громадського здоров'я за кошти державного бюджету з включенням до її складу представників заінтересованих центральних органів виконавчої влади, громадських та професійних об'єднань;**
- запровадженні механізмів фінансування системи громадського здоров'я, забезпечення прозорості та підзвітності використання доступних ресурсів.**

Дякую за увагу!